

Angående PFAS-frågan till HD

Bakgrund

Som Svenskt Vatten tidigare har beskrivit pågår en rättsprocess mellan Ronneby Miljö och Teknik AB (Miljöteknik) och PFAS-föreningen med anledning av att en av de kommunala vattentäkterna förorenats av potentiellt hälsofarliga PFAS-ämnen. PFAS-föreningen har valt att väcka talan mot Miljöteknik som producent av dricksvatten och vill att målet prövas enligt produktansvarslagen (PAL). Miljöteknik har å andra sidan vidhållit att det är lagen om allmänna vattentjänster (LAV) som ska tillämpas. Parterna och tingsrätten var eniga om att frågan om lagval skulle hissas till Högsta domstolen som nyligen också meddelade att den väljer att ta upp målet till prövning. HD ska endast avgöra om det är PAL eller LAV som ska tillämpas och när den frågan är avgjord kommer målet att återgå till tingsrätten för fortsatt prövning.

Svenskt Vatten anser att det är mycket beklagligt att PFAS kunnat påverka Sveriges viktiga dricksvattentäkter och därmed också flera av våra medlemmars verksamheter. Utöver Ronneby har PFAS upptäckts i bl.a. Uppsala, Halmstad och Botkyrka vilket inneburit i omfattande åtgärder och kostnader för VA-huvudmännen i dessa kommuner. Även om källan till föroreningarna fortfarande utreds så är det mycket som pekar på försvarets flyganläggningar och användandet av brandskum innehållande PFAS. Trots att försvarsmakten tagit på sig ansvaret för föroreningssituationen kring Ronneby så har PFAS-föreningen valt att rikta sina anspråk mot Miljöteknik som distributör av vattnet. Miljöteknik och övriga VA-huvudmän vars råvatten har förorenats av PFAS har möjlighet att rikta anspråk på ersättning mot den som ansvarar för skadan i enlighet med miljöbalken och principen om att förorenare betalar.

Svenskt Vatten och SKL eniga – PAL ska inte tillämpas

Miljöteknik företräds av jurister från Länsförsäkringar och Svenskt Vatten och SKL bidrar med stöd kring frågor specifika för VA-verksamheter. Svenskt Vatten anser att det är uppenbart att PAL inte ska tillämpas i målet. Även SKL:s jurist Anna Marcusson anser att tillämpning av PAL är olämplig och skulle få alltför långtgående konsekvenser.

Redan i lagstiftningens namn – Lag om allmänna vattentjänster - tydliggörs att vatten är en tjänst. Vattentjänsten dricksvatten ska inte anses utgöra en produkt och de skadestandsregler som finns i LAV är utformade specifikt för att reglera skador med hänförliga till VA-verksamheten. Av LAV:s förarbeten framgår att ”*eftersom va-lagstiftningen innebär skyldigheter för huvudmän och fastighetsägare som knyter dem*

starkt till varandra är det inte lämpligt att frångå den särskilda regleringen av skadeståndsansvaret i va-lagstiftningen.”

Utöver detta finns ett flertal argument för att LAV ska tillämpas och dessa har framförts till Länsförsäkringars jurister som är ansvariga för att föra VA-huvudmannens talan inför HD. Nedan följer ett antal exempel på sådana argument:

- VA-verksamheten kan inte, så som en kommersiell aktör, stoppa produktion eller leverans utifrån egna affärsrättsliga bedömningar.
- VA-verksamheten finansieras av de avgifter som betalas in av VA-abonenterna, VA-kollektivet. Ökade kostnader till följd av t.ex. ett stort skadestånd skulle således finansieras av VA-abonenterna/de skadelidande själva.
- Enligt vattentjänstlagens 13 § ska den allmänna anläggningen fylla sitt ändamål och tillgodose skäliga anspråk på säkerhet. När det gäller tillhandahållandet av vatten som är lämpligt för normal hushållsanvändning är det normalt Livsmedelsverkets föreskrifter och rekommendationer som ligger till grund för kommunernas riskbedömningar och provtagningar.

Vad händer nu?

HD har bitt båda parterna att inkomma med varsina yttranden och detta är sannolikt sista chansen att framföra argument innan frågan om lagval avgörs av domstolen. PFAS-föreningen var den part som först uppmanades inkomma med sitt yttrande vilket också skedde under januari 2018. Därefter har Miljöteknik, genom Länsförsäkringar, möjlighet att slutföra sin talan med ett yttrande, vilket också skett i mitten av februari. Därefter kommer HD att pröva målet utifrån de handlingar som inkommit och tidplanen för denna prövning är inte kommunicerad. Sannolikt kommer ett avgörande att meddelas innan sommaren.